

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Janusz Niczyporuk (sprawozdawca)

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi J. Z.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. III AUa
678/21,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 4 października 2022 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Skargą na przewlekłość postępowania datowaną na 21 czerwca 2022 r., J. Z.
(dalej: „Skarżąca”) reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się
przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, Wydział III Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych, III AUa 678/21;
2. przyznanie od Skarbu Państwa na jej rzecz kwoty 8000 zł;
3. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie
na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego
według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że pismem z 26 kwietnia 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 24 marca 2021 r., XIV U 790/20. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 18 maja 2021 r. Następnie, 14 czerwca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzupełnił braki formalne apelacji.

Powyższe w ocenie Skarżącej stanowi podstawę do uznania, że w sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że przewlekłość postępowania następuje w sytuacji, gdy trwa ono dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a także gdy dokonywane w sprawie czynności są nieterminowe (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 października 2016 r., III SPP 59/16; z 22 marca 2017 r., III SPP 11/17; z 6 kwietnia 2017 r., III SPP 14/17). Ponadto, gdy czas oczekiwania na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej trwa ponad 12 miesięcy.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy Skarżąca wyjaśniła, że po uzupełnieniu braków formalnych apelacji (14 czerwca 2021 r.) jedynymi czynnościami jakie podjął Sąd Apelacyjny w Warszawie było wysłanie odpisu apelacji. Biorąc więc pod uwagę treść przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania) oraz orzecznictwa uznać należy w ocenie Skarżącej, że doszło do nieuzasadnionej przewlekłości postępowania. Wniosek o zasądzenie kwoty 8000 zł jest również w jej ocenie w pełni uzasadniony. Nierozpoznanie sprawy apelacyjnej skutkuje bowiem tym, że Skarżąca pozostaje w stanie niepewności co do wysokości świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W jej ocenie mogłoby być ono wyższe, po uprawomocnieniu korzystnego dla niej wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie w odpowiedzi na skargę na przewlekłość postępowania, pismem z 14 lipca 2022 r. zgłosił swój udział

w toczącym się postępowaniu oraz wniósł o jej oddalenie, przedstawiając w tym zakresie szeroką argumentację.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W przedmiotowej sprawie Skarżąca domaga się stwierdzenia, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, III AUa 678/21 doszło do przewlekłości postępowania, wskazując, że Sąd ten od ponad roku nie wyznaczył terminu posiedzenia apelacyjnego.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16, LEX nr 2056884; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Z analizy akt sprawy wynika, że wyrokiem z 24 marca 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, Wydział XIV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział [...] w W. z 9 kwietnia 2020 r. stwierdzając, że podstawa wymiaru składek Skarżącej na ubezpieczenie społeczne, emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, których tytułem jest umowa o pracę wynosi 4918,17 zł.

Akta sprawy wraz z apelacją organu rentowego wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 18 maja 2021 r. (k. 127 akt sądowych). W tym też dniu Przewodnicząca Wydziału III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zarządziła wyznaczenie przez narzędzie informatyczne sędziego sprawozdawcy, zgodnie z ustalonym podziałem czynności oraz przedstawienie sprawy referendarzowi sądowemu celem podjęcia czynności (k. 127 i 128 akt sądowych). Następnie 19 maja 2021 r. został wylosowany sędzia referent, natomiast 21 maja 2021 r. referendarz sądowy zarządził wezwanie pełnomocnika organu rentowego w terminie tygodnia do uzupełnienia braków formalnych apelacji

(k. 129 akt sądowych). Pismem, które wpłynęło do Sądu Apelacyjnego 14 czerwca 2021 r. braki formalne zostały uzupełnione zgodnie z wezwaniem (k. 134 akt sądowych). Zarządzeniem z 15 czerwca 2021 r. referendarz sądowy nakazał doręczenie odpisu apelacji pełnomocnikowi Skarżącej wraz z pouczeniem o prawach i obowiązkach (k. 136 akt sądowych). Odpowiedź pełnomocnika Skarżącej na apelację organu rentowego wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 14 lipca 2021 r. (k. 145 akt sądowych). Referendarz sądowy 16 lipca 2021 r. zarządził doręczenie odpowiedzi na apelację (pismo wysłano 26 lipca 2021 r. – k. 146 akt sądowych). Zarządzeniem z 20 sierpnia 2021 r. sędzia referent nakazał przedstawienie akt sprawy wg kolejności wpływu (maj 2022 r. – k. 148 akt sądowych). Zarządzeniem z 13 czerwca 2022 r. termin rozprawy został wyznaczony na dzień 9 sierpnia 2022 r. Strony niniejszego postępowania zostały powiadomione o powyższym terminie (k. 149 i 150 akt sądowych).

W świetle powyższych ustaleń i przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, nie ulega wątpliwości, że przyjmowany w orzecznictwie dłuższy niż dwunastomiesięczny czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej nie oznacza, iż doszło do przewlekłości postępowania. Zachodzi ona, gdy postępowanie jest długotrwałe, prowadzone rozwlekłe i trwa ponad konieczność wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych do rozstrzygnięcia, będących w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością sądu. Aby rozstrzygnąć zatem, czy zwłoka w dokonaniu czynności jest nieuzasadniona, należy rozważyć nie tylko okres zaniechania jej dokonania, ale także konkretne realia sprawy i jej kontekst sytuacyjny. Należy przy tym pamiętać, że czas trwania postępowania wyznaczany jest nie tylko poprzez czynności sądu, ale także przez aktywność stron (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2020 r., I NSP 163/20). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy zatem w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej

i prawnej jej zawilości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania).

Wobec powyższego, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie może prowadzić do uwzględnienia skargi. Ostatecznie należy też zauważyć, że Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 9 sierpnia 2022 r., III AUa 678/21 zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, Wydział XIV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 24 marca 2021 r. w punkcie pierwszym i trzecim, zaś w pozostałym zakresie apelację oddalił. Tym samym, sprawa niniejsza jest już prawomocnie rozstrzygnięta w rozsądnym terminie, przy czym nie przekroczono nawet dwunastomiesięcznego czasu oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej, oczywiście licząc od dnia uzupełnienia braków formalnych apelacji.

Z tych względów, na mocy art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skarga podlegała oddaleniu w całości.

[as]